בריהם לראות חלפי העתים כו' (ה) ואף בעונשם של דברי חכתים אין להם אלא

שאמרו (פסחים נ"ב) מנדין על שני ימים פובים של גליות ואחרו בעושה מלאכה

ים (מגילה ה') ולשמחיה מד, ובמזלזל בנפילת ידים ונדוחו (ברכות י"ט). ובמקומות

הם מכת מרדות והוא למי שהוא עובר על המלות של דבריהם שהם כעין תורה כל הגזרות שגזרו בהם מדבריהם שמכין אותו עד שיקבל אותם עליו או עד שתלא כמו שמפורש בתוספהא סנהדרין, לא כתו שהחמיר הרב שכותב (ו) בכל עבירות

יהם מכין אותו עד שתלא נפשו . וכללו של דבר שדברי סופרים חלוקים הם בכל

ם מדברי חורם להקל באלו ולהחתיר באלו ואם היה העובר על דבריהם או שאינו או מצוח שלהם עובר על עשה ועל ל"ח היה חותר גדול בהם ולא היו ראויין

ת הלנו , וכן מלינו שהן מהמירים בכל דבר שהוא מלוה מן הקב"ה אפילו על פה ,

י בדברים שהן הלכה למשה מסיני להחמיר בהן כשל חורה כמו שאמרו בפרק ראשון

דושין (דף ל"ט) ערלה בחו"ל הללמ"מ והקשו והתניא ספק ערלה בארן אסור ובסוריא

, לומר שהם היה הלכה למשה מסיני היה ספיקה הסור. ואולי תתעקש לדעת

כי מה שהמרו בכל מקום להקל בדברי סופרים הוא במחילה ובחנאי מאתם שהם

בגזירות ובסיינים שעשו לחורה וכן במלות שלהם שולך בהם לקולה כדי לחלק

רים בין מה שהוא דבר תורה ובין מה שהוא מדבריהם אע"פ שבכל אנו מלווין מן

ים ולא היו ספיקות שבדבריהם ראויות להתיר אותן אלא מפני התנאי הזה שעשו

בתחלתן. ואין אלו דברים הגונים ולא של שיקר. [ה] ובפירוש אמרו בפרק מי

(דף י"מ:) (ד) גדול כבוד הבריות שדוחה את לא חעשה שבתורה תרגמה רב בר

זכא קמים דרב כהנא בלאו דלא הסור אחיכו עליה לאו דלא הסור נמי דאורייהא

אמר להו רב כהנא נברא רבה אמר מילחא לא החיכו עליה כל מילי דרבון אלאו

תסור אסמכינהו ומשום כבוד הבריות לא גזרו רבנן ביה. הרי בכאן מבואר שלאו

"לא תסור הוא בשאר הלאוין שבתורה אבל דבריהם על זה הלאו אסמכינהו המך

וא לחזק לא שיהא בהן מן התורה אזהרה כלל באותו לאו . ואמרו בפרק כירה (דף

משרבו עוברי עבירה אסרו הכל אמר רבא ש"מ האי מאן דעבר אדרבכן (ה) שרי

ייים עבריינא . ואילו היה העובר על דבריהם עובר על לאו ועל עשה של תורה

40,000

אמנם בחלוק שאמר (ה) באיזה מקום אמרו הכמים לנדות ובאיזה מקום לרדות במכת מרדות מוב וישר הוא, וכן כתב גם כן רבינו נסים בפרק מקום שנהגו וז"ל במלחא דהוי שיקרים מדרבון דכי עקר ליה קא עקר ליה לכולה מלום משמתין ליה כגון סאי וכדאמר נמי את מי נדו את אלעזר בן חנוך שפקפק בנסילת ידים. ודאמר בפרק ב' דמועד קטן (דף כ"ז:) רב המנוגא אקלע לדרומתא שמע קל שיפורא דשכיב חזא הנהו אינשי דעבדי עבידתה המר להוו הנהו בשמתה , הבל בדבר שעיקרו מן התורה והוה עובר על מה בהברן בן הכמים מכין הותו מכח מרדות כי ההוא דמבשל בחמי סבריא (שבת דף מ':) וכי ההוא דגזינהו לגפה דפרק שלוח הקן (דף קמ"א:) עכ"ל . והמעם לפי עניות דעתי שהחמירו במלוחיהם לנדות מה בחין כן בנזרוחיהם הוא לפי שמלותם קילא להו לאינשי ולכן לריך לההמיר עליהם אמנם בגזרותיהם אשר גזרו כדי שלא יבאו לאיכור של תורם לא ינהגו קלות ראש פן יבאו לעבור על של תורה ממש ולכן הקלו עליהם במכח מרדות: ומה שאמר כי הרב כתב (ו) שבכל עבירות של דבריהם מכין אותו עד שתלא נפשו אני בעניוחי לא ידעתי מקומו איה כתבו , הכל בודהי יש לנו לומר שכוונתו דוקא כשלא ירלה לקבל דבריחם שהכי הוא מנה בהבורו הגדול אותם שמנדין אותם בעברם על מלוחיהם והם אותם שהביא בהלכות הלמוד חורה פרק בשי , וא"כ נראה דסבירא ליה שמנדין ג"כ על דבריהם והיינו במלוחיהם הכל בגזרוחיהם על מלוה של חורה מכין מכת מרדות וכמו שכתב בריש פרק ה' מהלכות שבת בהבורו הגדול בענין העושה מלחכם בשבת שחמרו בו פטור חבל חסור שהיה במלחכה שנזרו בה מדבריהם ולכן כתב להכות עליה מכח מרדות: ומה שהביה מפרק מי שמהו (ז) שמלוה דרבק הינם בכלל לאו זה כי אם אסמכתא בעלמא היא שסמכום עליו ממה שאמרו שם כל מילי דרבון אלאו דלא תסור אסמכינהו , אני אומר כי המדייק בסוניא יראה שבודהי אין רצונם בם בלשון זה דאסמכינהו סמך בעלמא רק ראיה נמורה דאלת"ה מה זה שאומר שם גדול כבוד הבריום שדוחם את ל"ת שבתורה כי היאך נקרא ל"ת שבתורה ללאו דלא תסור מאחר שהינו אלא הסמכתה בעלמה של דבריהם, ועוד כשמקשה על זה המהמר והמחי לימה חין הכמה וחין עלה וכו' ומשני כלאו דלא תסור דכל מילי ררבכן אלאו דלא חסור אסמכינהו מה היה עוד לריך להוסיף ולומר משום כבודו שרו רבון, הרי כבר מתורן הוא מה שהקשה לימש אין חכמה וכו' כבאמר דמה באמר גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה היינו דוקא במצות דרבנן שבם אין שייך לומר אין הכמה וכו'. אלא שבודאי מולרך הוא להשיב שחי

ית. אחם מאין חכמה ואין חבוכה וכו'. וכשנים ממה שאחר אחיכו עלים לאו דלא חסור דאורייהא הוא הראשונה השיב דהכל איירי במלוח דרבקן, ועל השנים של בי לאו דלא הסור מן התורה הוא לשמוע לכל הקנוחיהם מ"מ כבוד הבריות דוחה אותו משום שהחכמים פלמם שהקנו אוהם המלוח והנזרות אחול שניה בכי לאו דלא הסור מן הפרוח, ופירש רש"י כגון לפלפל בשבת אבנים של ביח הכבא לקנוח או מו שנפשקה ליליה שליחו בכרמלית לא הלריכוה להכים של היח במשום שוש בו כבוד הבריות, ופירש רש"י כגון לפלפל בשבת אבנים של ביח המאחר ופירש רש"י שם ויאל בלאו דלא הסור כגון שלבול אחור מדרבק ואבנים מקודולות מוחר להכנים הכבא משום כבוד הבריות אבל לשאח משא דכתיב בהדיא לא דהי כבוד הבריות שכ"ל. אח"כ מלאחי כי גם בעל זוחר הרקיע סובר שזהו פירוש אחמר המקום, המחדריו שגם הוא דיים ממה שהאריך הגמרא לומר ומשום כבודו שרו רבען שכתב בזה השורש לא הפור אמתו הרב ז"ל בזה הוא להבריה שאי אפשר ביהיו נכללין היו דרכק הוא המחל המור הביא לאותר ומשום כבודו שרו רבען שכתב בזה השורש לאחר לאו הסור אלא למתר המור אלא המור לאותר ומשום במורש ואלו המור את המור אלא המור לאות מהחים דרכלפי מה שאחר רב בר שבא שגדול כבוד הבריות שדוחה את לאו דלא הסור ואל לאו אחר ואחיכו עליה דלאו האחר אחור שלא משל להור משום דרבק מעוקרא כי אברי החול אחור אחור לאור אותר הקום להור לאור משום דרבק מעוקרא כי אסרי ההוא מידי ואסמכוה אהלה לאו דראי רחמל אוסר לאוי שתור ללאו משום דרבק מעוקרא כי אסרי ההוא מידי ואסמכוה אהלה לאו דראי רחמל אוסר להוו שלה שבביות שום הבלאו להוב שלה שלחות שב"ב. ומה שתות בדרי שלחות שבריות שום הבריות שלה בהאי שתותר להובות שבריות שלה בחד"א מחבר החוש ביו אחור של המור בלא מום החול מנובר שלה בריות שלה בהאי אבות שבריות שב"ב. בשל אחר החוש בהוא מולה בהאי ליוכום לה המום בהדיות שב"ב. משלחר הבו בשל הברים בוא מולה המום בהאי מוחות שב"ב. החוש בריות שב"ב. מוא שתותרים שלותרים בהוא שתותרים שלותרים בהוא שלותרים להרו שלה בריות שבריות בהוא מוחר שבהוא שתותרים שלותרים בהוא שלותרים בהוא שלותרים שלה בריות שב"ב. השרות שב"ב. המות הביי הבריות שב"ב. בשל המות בבהי הבריות שבה בהוא שלותרים בהוא שלותרים בוא שתותרים בהוא שלותרים בהוא שלותרים בהוא שלותרים בהוא שלותרים בהוא המותרים בהוא המותרים בלה בל ברובה בהוא ברוב הביותרים בהוא בלהוא בלהוא המותרים בלום בלותרים

מרנניתא מבא

סכריות שדוחה עשה ול"ת שכתורה. שסרי גם סעשם דעל פי כתורה אשר יורוך ניתן לעקור כידים בקום ועשם דכשלובש כלאים דרכנן עוקר סעשם כידים כמו כלאו דלא תסור. ותו קשם לי לפום מ"ם בעל זוהר הרקיע משום דרבנן כי אסרי מידי ואבמכינהו אקרא דלה תסור מעיברא אחנו בהאי איבורא דנידהי מקמי כבוד הבריות א"כ מעיקרא לא נאמר איבורייהו במקום כבוד הבריות מאי גדול ככוד הכריות שדוחה ל"ת דלה תסור דקאמר הא כיון דמשיקרא לא אסרו במקום ככוד סבריות אין כאן לא תסור כלל. ועיין בפירש"י בברכות דף כ' בד"ם שב ואל תעשם שאני וכהום' שם. מיסו לשון כש"י דנקט כזס"ל ודקח קשיח לכו דחורייתה סוח רכנן חחלוסו ליקרייסו יש ניישכ כדוחק הכל לשון כעל זוסר סרקיע דנקט מעיקרה הסנו וכו' קשם להולמו . והנרחם לי בישוב בישה סרמב"ם נכוגיה זו דברכות סכ"ל סוח, די"ל דסה דכתב סרמב"ם בכפרו הגדול ובמנין סמות פים עשה ול'ת דאורייתא ככל הכיינים והגזירות והתקנות שעשו חכמים היינו בגזירות והקנות ומנהגים שגזרו ותקנו וסנדיגו סכ"ד סגדול שבירושלים וכן דקדק וכתב בריש סלכות מתרים כ"ד סגדול שבירובלים כם עיקר חורם שבעל פם וכם עמודי ספוראם ומסם חק ומשפע יולא לכל ישראל ועליםן סבטיחם חורם (ר'ל על כ'ד סגדול שבירושלים) שלאחר על פי סחורם וגו'. וכן סא דכתב במלום קע"ד סוח שניווט לשמוע לכ"ד סגדול וכו' כוונחו לכ"ד סגדול שבירושלים משום דכחיב ועשית על פי סדבר אשר ינידו לך מן המקום ההוא הו"ל מלמד שהמקום גורם עיין בסנהדרין וכע"ז דף ת' ע'ב ומטעם זה אם מלאן ככיה פאגי והמרם עליהם פטור . אבל מה שנזרו ב"ד הגדול דיבנה וחובה, והנני מוסיף לדבריו דחפי' גזרו כ"ד הגדול שבירושלים חוך ללשכת הנוית חע"ם בפשטה גזירתה ותקנתם ככל ישראל, אין ככל תקנתם ומנהגם לא מבה דעל פי התורה אבר יורוך ולא לאו דלא תסור מן סתורם אלא אסמכהא בעלמא סיא. דאע"ג דסים לסם דין ב"ד סגדול לשאר דברים כמו שהבחר חי'ם במ"ע קנ"ג לענין לחו דלח תסור דחורייתה חין להם דין כ"ד סגדול מבום דכתיכ מן המקום שהוא לשכת הגויה. וכמ"ש התום' כע"ז דף ח' ע"ב לענין דיני נפשות. ואם הרגה הוכל לקיים דברי הרמנ"ם דאפי' אם חקנו ב"ד הגדול שבירושלים הוך ללבכת הנוימ סמס בכלל לא תסור דאורייתא ואע"ג דלענין פיסים סוקן ממרא נסרג אינו נקרא מקים אלא לשכת הגזים היינו דלדיני נפשות ילפינן מסמיכות שופטים הצל מוכח כמ"ש התום' אכל לשיין באר

קנאת סופרים

כי יפלא ופירשו בגמרא דתרגמה רב פפא אליבא דר"מ ובספרי מסיים כה אח"כ ע"פ הת רת עד ד'ת חייבי, ואין חייבין על ד"ס כלומר שאין היובו אלא על פורוט של סופרים בד"ת לא על דבר שעיקרו ד"ס ומכאן רצה להוכיה הרמב"ן ו"ל דלא כמו שדרש בו הרב להאי קרא דע"ס התורה וכו' לא לר"מ ולא לר"י ולא שלא יההייב משום זקן מסרא אלא בדבר שהוא מתחייב ממש על זהונו כדת לר"ם ובבד שהוא פירוש של סופרים בר"ת ולר יהודה אף על התפולין ויעלה מית דרתוויהו לית דהו כי הך דרשה שרש הרב על הכתוב דע"ס התורה וכו ודליהא להא דפכל הרב פ"ד מהל" ממרים לענין המקרש בהמין משש שעות ולמעלה ובא אחר וכדשה זכי אררב־ מוכה להדיא דלא מחויב ביה משום זקן ממרא כיון שהבדרוקת אינו ארא בדבת שרוכה להדיא דלא מחויב ביה משום זקן ממרא כיון שהבדרוקת אינו ארא בדבת שר

דדברי קבנס ר'ל טומאס דדברי קבלה אין חייבין עליהם כרח נדע דאין נעשה זקן ממרא. דמכאן ילפינן דעל טומאה דדברי קבלה אינו הייב כרס בטומאת מקדש וקדשיו ודוק סיטב : עוד שם מכריה כרב סרמב"ן שאי אפשר ביהא נכללין תקנות וגזירות ואיסורין דרכנן כלאו לם מכור מכל דבכתו פ" מי שמתו דף י"ט וז"ל. ובסירום למכו כב" מי שמתו גדול סכרות שדותם ל"ח שבהורם זכו' , כל מילי דרכט אלאו דלא תסור אכמרינסו ומשום ככוד ת לא נזרו רכטן (וגירסת סש"ם שלשיניט שרו רכטן זכן סביאו הגירסא הואת בספר בשל מגילת ית לא נזרו רכטן (וגירסת סש"ם שלשיניט שרו רכטן זכן סביאו הגירסא הואת בספר בשל מגילת י ובעל זוסר סרקיע), סרי בכאן מבואר שלאו זם דלא תסור וכו' לא שיהא בסן אזסרה מן ם כלל כאותו לאו. וכתב בעל זוהר הרקיע ז"ל וו"ל. ואין מזה הכרח דכלפי מה באמר רב ובה בגדול כבוד הבריום בדוהה ל'ת דהיינו לאו דלה תסור ולה לאו החר ואחיכו עליה דלאו וביר נמי דהורייתה כוח ומ"ש משאר לחיין חמר דלה ליחכו עלים דרבנן לחיכורייםו חסמכינהו לאו דודאי רחמנא אוסר לבמוע לסם כסאי לאו וסא דמקלינן בים למדהי לכבוד הבריות עפי לאו משום דרבנן מעוקרא כי אסרו מידי ואכמכוסו אהאי קרא אתנו כהאי איסורא דנידחי ם ככוד הכריות עכ"ל. וכ"כ בעל מגילת אכתר. וכן משמע משירש"י להדיא דם"ל דהאי ר כל מילי דרבען אלאו דלא תסור אסמכינסו לאו אכמכתא בעלמא סיא אלא ראים גמורם בפירב בוה"ל בד"ם כל מילי דרבנן וכו' וה"ק להו דבר שהוא מד"ם נדחה מפני ככוד הכריום נים נ'ת מבום דבתיב לא תסור ודקא קשיא לכו דאורייתא סוא רבנן אחלום ליקריים לעבור בריםם סיכא דאיכא כבוד סבריות עכ"ל, ומדשירש על סא דקא קשיא לכו דאורייתא סוא הריםי כו' ב'ת דש'ל דלאו דלא תסור לאו אשמכתא בעלמא דאי אשתתהא בעלמא א"ל לפרש הרגיבי הפנהו מחינתם ליכא קושיא דאורייתא סוא דכרי אסמכסא בעלמא סוא. א"ן דגם יב"י ו"ל מפרב דלאו אכמכתא בעלמא סוא אלא ראים גמורם ודוק סיטב:

ב יפד ני נכרם כינול זו כן לפינת הרמב"ם דמ"ל דים ככל הדכרים פעשו הכמוס סיינג יריד יוכן בה בדבעה לרוכה וסן הגויכות והתקנות והמנסגים עשם וסוא על פי החורס יריד יוכן בה בדבעה לרוכה וסן הגויכות והתקנות והמנסגים עשם וסוא על פי החורס יוכרים הל"ם ברוב כל" ממרים, וגם כמ"ע קע"ד הכלחתי לשונו לעיל. א"פ יוכר בריות שדותם ל"ת שכתורם ושביק עשם סכי סום לים למותני גדול ככוד

לב שמח